

Rīgā, 2016. gada 24. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/22

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Jaunmoku aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Jaunmoku aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 5 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Jaunmoku aleju izzināta, apmeklējot Jaunmoku pils muzeju, kā arī apzinot pieejamo informāciju interneta resursos.

3. Alejas aizsardzības statuss

Jaunmoku aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Jaunmoku alejas kā dabas pieminekļa statusu, aizsardzības un izmantošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Jaunmoku aleja atrodas Tukuma novada Tumes pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Tukuma novada teritorijas plānojums 2011. – 2023. gadam. Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011. – 2023. gadam grozījumi.
- Tukuma novada attīstības programma 2015. – 2021. gadam
- Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2033. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 - 2030
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020.

Pašlaik ir spēkā Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011. -2033. gadam grozījumu apstiprinātā redakcija. Citas Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011. – 2023. gadam daļas Tukuma novada mājaslapā <http://www.tukums.lv/lv/tukuma-novada-pasvaldiba-1/normativie-akti/attistibasplanosanasdokumenti> norādītas kā spēku zaudējošie teritorijas plānošanas dokumenti. Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011. – 2023. gadam grozījumos nav informācijas par Jaunmoku aleju. Jaunmoku aleja kā aizsargājama aleja atzīmēta spēku zaudējošā Tukuma novada teritorijas plānojuma redakcijā.

Tukuma novada attīstības programmā 2015. – 2021. gadam un Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2033. gadam nav informācijas par Jaunmoku aleju. Šajos plānošanas dokumentos kā aizsargājamas teritorijas minētas 4 teritorijas – Ķemeru nacionālais parks, dabas parks “Engures ezers”, kā arī 2 dabas liegumi. Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2033. gadam uzsvērts, ka saglabātas un kārtībā uzturētas novada dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviski vērtīgās teritorijas ir būtisks resurss pievilcīgai Tukuma novada dzīves telpas, rekreācijas un tūrisma attīstībai, kā arī tas ir nozīmīgs nacionālās identitātes saglabāšanas elements.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmā 2014. – 2020. gadam aizsargājamās alejas tieši nav minētas, dabas un ainavu teritorijām noteikti tādi risināmie jautājumi kā dabas, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma teritoriju apzināšana, saglabāšana, saprātīga izmantošana un apsaimniekošana, ainavu plānošanas un dabas aizsardzības jautājumu integrēšana teritorijas attīstības plānošanā.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014 – 2030 aizsargājamās alejas tieši nav minētas. Vispārīgi stratēģijā iekļautajās apdzīvotuma plānošanas vadlīnijās cita starpā noteikts, ka katras apdzīvotas vietas plānojumam jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās (uzlabošanās) ne tikai dotajā pašvaldībā, bet visā reģiona teritorijā, sabalansējot vietējās un reģiona attīstības intereses, ekonomikas izaugsmes un dabas un kultūrvides aizsardzības/saglabāšanas prasības.

5. Alejas apsekošana

Jaunmoku aleja apsekota 2016. gada 9. augustā plkst. 17:05 – 20:30. Apsekošanas laikā ir skaidrs, mēreni silts laiks, spēcīgs vējš.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Jaunmoku alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 39. pielikumā. Aleja izvietota gar Tukuma – Jaunmoku veco ceļu, kuru Jaunmoku pils pievedceļš nosacīti sadala divās daļās. Viena alejas daļa no pievedceļa turpinās ziemeļrietumu virzienā līdz meliorācijas grāvim. Šajā posmā aleja izvietota gar šauru zemes ceļu un to veido dažādu sugu koki, pārsvarā ozoli un liepas, kas katrā ceļa pusē stādīti vienā rindā. Alejas posms DA virzienā no Jaunmoku pils pievedceļa izvietots gar platāku zemes ceļu, uz tā apsekošanas laikā novērota neliela satiksme, aleju veido dažādu sugu koki - liepas, oši, ozoli, kas katrā ceļa pusē stādīti vienā rindā.

1.attēls. Jaunmoku alejas posms ZR virzienā no Jaunmoku pils pievedceļa. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Jaunmoku alejas posms DA virzienā no Jaunmoku pils pievedceļa. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Aleja ir izcili ainaviska, tā ved pa paugura virsotni un no tās paveras skati uz Jaunmoku pili no vienas puses un Kurzemes lauksaimniecības zemju ainavu ar atsevišķiem mežu puduriem no otras puses.

3.attēls. Skats uz Jaunmoku pili no Jaunmoku alejas. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

4.attēls. Skats uz lauksaimniecības zemju ainavu no Jaunmoku alejas. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Jaunmoku alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatētas 3 īpaši aizsargājamās ķērpju sugas – kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (7 atradnes), brūngalvainā henotēka *Chaenotheca phaeocephala* (3 atradnes) un bālā sklerofora *Sclerophora pallida* (1 atradne). Vislabākais stāvoklis alejā ir aizsargājamajai sugai *Pleurosticta acetabulum*, kurai alejā ir visvairāk atradņu un kura uz atsevišķiem atradnes kokiem konstatēta ievērojamā daudzumā (līdz pat 16 eksemplāriem). Abām pārējām sugām atradņu skaits alejā ir mazāks, tomēr to klātbūtne palielina kopējo sugu daudzveidību alejā. Kopumā Jaunmoku aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā sastopamo īpaši aizsargājamo ķērpju viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt šo sugu atradnes kokus, kā arī atradņu koku tuvumā esošos potenciālos dzīvotnes kokus. No *Sclerophora pallida* aizsardzības viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt lielu diametra ošus, īpaši tos, kas ir vienīgā sugas atradnes koka

tuvumā. *Chaenotheca phaeocephala* īpaši nozīmīgi liela diametra ozoli ar dziļām mizas rievām. Jaunmoku alejas posmā DA virzienā no Jaunmoku pils pievedceļa alejas koku rindas ieteicams atjaunot vietās, kur vecākie koki ir izkrituši vai nozāģēti un aleja kļūst fragmentāra. No īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa aleju ieteicams atjaunot, stādot ozolus un ošus.

9. Alejas kultūrvēsture

Jaunmoku aleja pieder pie Jaunmoku pils apstādījumiem, tomēr konkrētāka kultūrvēsturiskā informācija par Jaunmoku aleja apskatītajos informācijas avotos nav atrasta, arī Jaunmoku muzejā pieejama informācija vienīgi par Jaunmoku pils kompleksā ietilpstošajām liepu alejām.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā konstatētajām aizsargājamo sugu atradnēm un alejas ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Tukuma novada teritorijas plānojums 2011. – 2023. gadam. Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011. -2033. gadam grozījumi. Apstiprināti ar Tukuma novada domes 2015. gada 27. augusta lēmumu (protokols Nr. 10, 19. §). Pieejams: <http://www.tukums.lv/lv/tukuma-novada-pasvaldiba-1/normativie-akti/attistibasplanosanasdokumenti>

Tukuma novada attīstības programma 2015. – 2021. gadam. Apstiprināta ar Tukuma novada domes 2015. gada 22. decembra lēmumu (protokols Nr. 14., 5. §). Pieejama: <http://www.tukums.lv/lv/tukuma-novada-pasvaldiba-1/normativie-akti/attistibasplanosanasdokumenti>

Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2033. gadam. Apstiprināta ar Tukuma novada domes 2014. gada 18. decembra lēmumu (protokols Nr.15, 4. §). Pieejama: <http://www.tukums.lv/lv/tukuma-novada-pasvaldiba-1/normativie-akti/attistibasplanosanasdokumenti>

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014 – 2020. Apstiprināta 2015. gada 18. septembrī. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030. Apstiprināta 2015. gada 18. septembrī. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.

